

Maja Alibegović in Nina Skumavc

Svoboda, enakost in kustosi Od novincev do bande kustosov

*Freedom, Equality and Curators
From the Novices to the Gang of Curators*

Svet umetnosti je od leta 1997 do danes prerasel iz osem-mesečnega tečaja za kustose v dvoletno Šolo za kritike in kustose sodobne umetnosti. Štirinajsta generacija je ravnokar končala šolanje z zaprtjem končne razstave v Galeriji Škuc, in zato se nam je zdelo najprimernejše, da v tej rubriki, ki jo v *Likovnih besedah* urejamo že vse od leta 2005, besedo dobijo naši študenti. Nina Skumavc tako piše o celotnem procesu dela, dopolnjujejo jo sproščene pripombe Maje Alibegović in fotografije Jasne Jernejšek. Pri tem je še posebej zanimiv zorni kot, ki skozi pisanje o praksi omogoči vpogled v teorijo, še zlasti ker *Svet umetnosti* temelji prav na tesni povezavi teorije in prakse v izobraževalnem procesu.

Da povzamemo: *Svet umetnosti* je v preteklih petnajstih letih vzpostavil kompleksen izobraževalni program v sodelovanju s številnimi misleci, umetnicami, kustosi, kritiki. Od leta 1997 dalje ga je obiskalo več sto posameznikov in posameznikov, v preteklih letih pa smo naš program še bolj intenzivno vpeli v mednarodni svet umetnosti. Še posebej smo zadovoljni, ker že od leta 2010 uspešno poglobljamo sodelovanja s sorodnimi izobraževalnimi institucijami v Evropi. Tudi zdaj, ob končni razstavi, smo imeli priložnost sodelovati in izmenjevati izkušnje s študenti nizozemske akademije St. Joost, pa tudi s študenti magistrskega študija

umetnostne zgodovine na ljubljanski filozofski fakulteti. To pa prinaša veliko novih znanj in poznanstev, včasih lahko sproži tudi skupni projekt in še marsikaj.

Saša Nabergoj

Svet umetnosti, šola za kustose in kritike za sodobno umetnost, ki deluje v okviru Zavoda SCCA-Ljubljana, je omogočila izobraževanje že štirinajsti generaciji posameznikov, ki nas zanima delovanje v polju sodobne umetnosti in kulture. Končna razstava študentov je vsakoletni projekt, izveden ob zaključku šolanja, in pomeni prenos pridobljenih znanj v praktično izkušnjo.

Letošnji študenti smo imeli srečo, saj smo prvi izkusili razširjen program šolanja, ki je bil razdeljen na dva letnika. Ta sprememba je smiselna in dobrodošla, saj smo tudi mi, kot večina prejšnjih prijaviteljev na šolo, prišli z različnih področij, z raznolikimi znanji, ozadji in izkušnjami. V skupini smo bili v večini predstavniki mlajše generacije s področij od prevladujoče umetnostne zgodovine do kulture, likovne umetnosti, oblikovanja ter zbiralca z znanjem medicine. V okviru šolanja je pripravljen raznolik program, ki poskuša zapolniti tiste vrzeli, ki nastanejo zaradi pomanjkanja prakse pri formalnem izobraževanju.

foto / photo: Jasna Jernejšek

Začetki

V prvem letniku (november 2011–september 2012) smo poslušali predavanja iz umetnostne zgodovine dvajsetega stoletja pod vodstvom prof. Rebeke Vidrih in vodje šole Saše Nabergoj ter imeli delavnico podrobnega branja, kjer smo z mentorico Petjo Grafenauer razbirali možne pomene besedila in iskali tisto, kar piše med vrsticami. Žal je oboje ostalo nedokončano, kar gre najverjetneje pripisati natrpanemu urniku Nabergojeve in Grafenauerjeve. Seminar *Uvod v teorijo* je vodil Andrej Pezelj, s katerim smo brali besedila Ranciera, Foucaulta in Bourdieuja ter se pogovarjali o polju umetniških diskurzov. Sprva malce sramežljivi komentarji so na koncu prerasli v prave diskusije, in upam si trditi, da smo vsaj manj teoretsko podkovani posamezniki pri sebi odprli novo poglavje. Ekskurzije v Krakov, Gradec in Zürich so nam zaradi raznolikosti programa, ki je pokrival širok spekter umetnostnih inštitucij, dale neprecenljiv vpogled na tamkajšno likovno sceno. Ob tem bi omenila še odlično potezo pripraviljalcev programa, saj je bila enotedenska ekskurzija v Krakov prva stvar na našem urniku, kar je pomenilo, da smo se zaradi intenzivnega druženja hitreje spoznali, kot bi se sicer. Redni urnik so dopolnjevale tudi priložnostne delavnice, posvečene določenim temam s področja sodobne umetnosti, pod vodstvom večinoma tujih strokovnjakov. Natančnejši popis delavnic in mentorjev je dostopen v prispevku na spletni strani šole (www.worldofart.org/aktualno/archives/4133).

Izkušnje pri komunikaciji z umetniki smo pridobivali z obiski ateljejev priznanih slovenskih ustvarjalcev, h katerim nas je vodil Tevž Logar. Obiskali smo npr. Romana Uranjeka, Vadima Fiškina ..., pri čemer smo imeli možnost opazovati različne osebnosti umetnikov ter način Logarjeve komunikacije z njimi. Redno smo se udeleževali aktualnih razstav in dogodkov, o čemer smo pisali poročila in kritike, ki so bila pregledana in komentirana. To se mi zdi dragoceno, saj sicer redko dobiš zares konstruktivno kritiko, besedilo pa hkrati lahko popraviš in šele nato tudi objaviš (v našem primeru na spletni strani šole). Tudi lokacija Zavoda SCCA nam je bila zelo pri srcu, saj smo po vsaki šolski aktivnosti lahko pozno v noč premelevali slišano na nam ljubi Metelkovi.

Razstava, razstava!

Med poletnim premorom je vsak od nas pripravil predstavitev virtualne razstave, ki je bila eden izmed kriterijev za sprejem v drugi semester.

Postaviti smo se morali v vlogo kustosa in pripraviti razstavo – izbrali smo si po enega ali več umetnikov in realen razstavni prostor, kamor smo umestili izbrana dela ter utemeljili koncept virtualne razstave. Iz raznolikih rezultatov je bilo razvidno naše takratno znanje, način delovanja in razmišljanja ter seveda področje, ki nam je najbolj blizu. Preko praktičnih nalog in pridobljenih znanj smo se dobro pripravili na drugi semester, v katerega je napredovalo osem od začetnih desetih študentov. Kljub temu zdaj lahko rečem, da bi si želela več predpriprav, povezanih konkretno z izvedbo razstave. Slednje je namreč predstavljalo glavno polje naših aktivnosti v drugem letniku, ki je potekal od septembra 2012.

Pod mentorskim vodstvom direktorice MGLC Nevenke Šivavec in umetnika Mirana Moharja smo imeli priložnost sami ponuditi idejo za razstavo, ki smo jo aprila 2013 postavili v ljubljanski Galeriji Škuc. Mnogi od nas smo na sveže tiskanih vabilih teden pred otvoritvijo prvič videli napisano svoje ime v vrstici kustosi (moja mama ima ta del že uokvirjen). Ob začetnem načrtovanju si nismo zares predstavljali, kaj smo si zadali, in večina med nami do končne razstave še ni imela izkušenj s predrazstavno histerijo, medrazstavno euforijo in porazstavno depresijo.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [1]: Verjetno smo se čustveno tudi najbolj navezali prav nanj – Andrej Pezelj, naš edini “profesor”, intelektualec, filozof, latentni umetnik in krašofil. Očitno je bilo v letniku več študentk kot študentov.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [2]: Prijetni spomini: Dimitrina in Karolina, naši animatorki/koordinatorki; poljske piroge in švicarski sir (klišejsko ampak res odlično), sodobna umetnost. Manj prijetni spomini: krakovske vagonke in švicarska neofuhrerka.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [3]: Tevž the Ku(l)stos

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [4]: V živo smo lahko videli, kje ustvarjajo pohotni jeleni, nori znanstveniki in podobni primerki umetnikov.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [5]: Pisanje poročil je dokaz, da lahko tudi iz najbolj dolgočasnega predavanja ustvariš nekaj kvalitetnega, pa čeprav je povezano z brezvezno tematiko.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [6]: Beri: popivali.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [7]: Odhod nekaterih je bil boleč, odhod drugih morda nekoliko manj, čeprav radi obujamo spomine na obe.

Celoten proces oblikovanja razstave se je začel mesece pred tem, z odločanjem, kaj bi pravzaprav radi pokazali. Bolj kot samostojna nas je zanimala skupinska razstava. Začeli smo z iskanjem teme, estetike, skupnega imenovalca, ki bi bil zanimiv za vse nas. Na podlagi tega smo želeli poiskati primerne avtorje, vendar se je pri stop izkazal kot neučinkovit, saj smo prihajali do preveč ilustrativnih rešitev. Temu smo se hoteli izogniti, zato smo se odločili za drugačno pot. Raziskali smo aktualno produkcijo umetnikov, ki pripadajo generaciji, rojeni pretežno v osemdesetih letih prejšnjega stoletja (v družboslovju najdemo poimenovanje »generacija y«).

Spoznavanje umetnikov se je pričelo preko študentke Lenke Đorojević, ki je tudi sama umetnica. Uredila je individualna srečanja z umetniki, hkrati pa smo se dogovorili za obiske umetniških ustanov v Ljubljani: ALUO, AVA, Pedagoška fakulteta – oddelek za likovno pedagogiko (za širitev na celotno Slovenijo preprosto nismo imeli dovolj časa). Videli smo dela v procesu nastajanja, obiskali smo tudi semestralske razstave, končni izbor pa ni bil enak prvim vtisom. Nekatera dela, ki so sprva pritegnila našo pozornost, smo zaradi pretiranih nadgrajevanj ipd. izločili, medtem ko so nas druga šele v svoji »končni« podobi prepričala. Umetnike smo spodbujali, naj nam pošiljajo portfolije s predlogi za razstavo. Po širšem izboru smo se znova dogovorili s posamezniki za natančnejšo predstavitev njihovih del. Tako se je s poudarkom na osebnih srečanjih in pogovorih pričela kazati izstopajoča linija umetnikov, ki šele dobro pričanja svoje delovanje v umetnostnem svetu. Nekatera dela, ki smo jih izbrali, so bila že realizirana, v večini pa smo jih sprejeli v obliki ideje. Pri izboru smo bili precej enotni, nekatera dela pa so zahtevala glasovanje.

Izkušnja kustosa, ki zavrača, je bil zagotovo eden izmed manj prijetnih trenutkov. Presenečena sem bila tudi ob prvih srečanjih z umetniki, saj sem občutila neko distanco, ki je bila najverjetneje posledica različnih pozicij moči. Na srečo je bilo to čutiti le v fazi izbiranja, saj nihče od nas ne vidi vloge kustosa kot diktatorja, in menim, da smo z umetniki razvili sproščen odnos in sodelovanje, ki je temeljilo na ravni dialoga. Položaj je olajšalo tudi dejstvo, da pripadamo isti generaciji. Ko smo kustosi izrazili željo, da bi z deli predrugačili prostore Škuca, so nas pri tem podprle ideje sodelujočih umetnikov. Ti so študenti in diplomanti ljubljanske ALUO v družbi fotografa samouka. Nekateri izmed njih so si že ustvarili ime v specifičnih okoljih, ki jih tudi sami pomagajo graditi, vsekakor pa gre za manj vidno in prisotno produkcijo. Želeli smo ponuditi neki nov pogled na prostor in voditi gledalca po poti, ki smo jo predvideli. Zato smo po izboru del in z osnovno idejo o možni postavitvi organizirali neformalno srečanje vseh kustosov in umetnikov. Namen srečanja je bil, da se vsi spoznamo, da umetniki predstavijo dela in posledično morda pride do dodatnih sodelovanj med umetniki oziroma prehajanj med deli. Zaradi potreb produkcije videa ene od umetnic smo imeli razlog za vnovično srečanje, tokrat v obliki večerje v Galeriji Škuc, ki smo jo priredili v času postavljanja razstave.

Nujno zlo

Poiskati umetnike je bila poglavitna, vsekakor pa ne edina naloga, ki smo si jo zadali, zato smo si delo razdelili glede na področja, povezana z razstavo. Ta so obsegala delo s financami, ki je zajemalo tudi pridobivanje dodatnih sponzorskih in donatorskih sredstev. V tej skupini sem bila tudi sama, saj sem sklepala, da to delo nikomur ne bo dišalo, hkrati pa se mi zdi tovrstno znanje danes nujno potrebno. Številna poslana elektronska pisma, telefonski klici in sestanki so obrodili sadove, v finančnem, materialnem in kulinaricnem smislu. Za pridobivanje dodatnih sredstev smo organizirali tudi benefit žur v klubu Respect, ki je hkrati omogočil druženje vseh povezanih z razstavo ter neposreden stik s kustosi in umetniki. Pri oglaševanju smo se poslužili brezplačnih družbenih omrežij in pisali na naslove klasičnih občil, od katerih so

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [8]: Kar bi se zgodilo, če bi bili pametnejši. Verjetno bi nato s sponzorskim denarjem sončili svoje zadnjice na Havajih. Tako pa smo se raje odločili za pot na Kalvarijo, bili smo mladi in neumni.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [9]: Ne ne, ni šlo za nepotizem, le za posredovanje informacij

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [10]: »Ritna zgodba: Za sponzorstvo sem se dogovarjala s fotokopirnico Megacop, ki naj bi poskrbela za tiskanje Vaukmanove fotografije Brez naslova. Prvi dan sem s čim bolj prefinjeno držo in velikimi besedami opisovala naše delo in razstavo, ki smo jo pripravljali in naj bi pomenila revolucijo v galeriji, Ljubljani, na svetu! Nedvomno so bili navdušeni, s aj so sponzorstvo odobrili, in naslednji dan sem tja znova priskakljala z datoteko (umetnik je bil žal odsoten). Ko so v zaposlenega z zaslona pobolščali trije pari moških ritnic, je bil prej šokiran kot navdušen, vendar se je izraz kmalu preoblikoval v hudomušen nasmeh. Prosila sem ga za testno kopijo izseka slike, da bi si lažje predstavljali videz fotografije v naravni velikosti. Takoj je kadriral del, ki je (seveda) obsegal eno izmed riti in moškemu pripadajoče bogastvo ter odšel po tiskovino v drugo sobo. Medtem se je že nabralo kar nekaj "občinstva", in ko se je gospod vrnil s kvadratnim metrom veliko zadnjico ter zelo na glas vprašal: »A bo tole v redu?«, je izpadlo, kot da imam hud fetiš na kosmate riti. Moj skomig, zamah z roko in komentar: »Ah, hah, ti sodobni umetniki« ni pustil ravnodušnega odtisa, ker je barva semaforja, ki je bil moj obraz, povedala vse.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [11]: Točno, vsak izgovor za zabavo je dober.

nekatera bolj druga manj korektno opravila svoje delo. Ob tem je bilo potrebno ves čas komunicirati z galerijo, ki ima svoje želje in omejitve. Po nekaj nesporazumih se je Škuc s svojimi tehniki v času postavljanja razstave resnično izkazal, saj smo se morali skupaj izredno potruditi, da je bila razstava postavljena na način, ki smo ga želeli. Bistvenega pomena so bila prav naša različna predznanja, saj je vsak svoj največji doprinos dal prav tam, kjer se počuti najbolj domače. Pri postavljanju smo npr. na samem mestu ugotovili, da papir lahko prenese marsikaj, vendar je občutek pri skiciranju lahko tudi zavajajoč. Zadnje rešitve so našli naši najbolj praktično izkušeni študenti, ki so se v preteklosti že srečevali z različnimi zagatami pri postavljanju razstav.

Gledano v celoti sta ključno vlogo pri izvedbi razstave imela samoorganizacija in skupinsko delo. Brez naših samoiniciativnih srečanj in dobre komunikacije najverjetneje ne bi uspešno dosegli cilja. Ideje, ki smo jih dobili na internih sestankih, smo na četrtkovih kolegijih prediskutirali z mentorjema, ki sta nas s podajanjem konstruktivne kritike spodbujala k nadaljnjim rešitvam.

Katalog bo!

Naše delo, povezano z nastajanjem končnega projekta, smo se odločili dokumentirati. Želeli smo, da za nami ostane oprijemljiv dokument o razstavi, umetnikih in našem kuratorskem procesu. Katalog dejansko predstavlja nadgraditev razstave in pomeni dobro popotnico v svet umetnosti, zaradi večje finančne obremenitve pa je zahteval veliko dodatne angažiranosti. Ker razstava 4.4. predstavlja umetnike naše generacije, smo tudi k soustvarjanju kataloga povabili mlajše kolege (vsi vemo, kakšna je zaposlitvena situacija v kulturi, kaj šele pri mladih). Za oblikovanje smo izbrali absolventa oddelka za oblikovanje, smer vizualne komunikacije na ALUO. Anže Pintar in Matjaž Komel sta se spoprijela s težavno nalogo, ki se je kaj kmalu izkazala za bolj obsežno, kot smo sprva načrtovali. Želja po enotnosti grafičnega materiala je zahtevala, da sta, preden sta se lotila kataloga, oblikovala še podobo na vabilih in poskrbela za videz spletnih strani (*facebook, tumblr*).

Vabila je oblikoval Ajdin Bašič, ki skrbi za grafično podobo galerije Škuc, naša oblikovalca pa sta poskrbela za podobo oz. ilustracijo, kot je navedeno na vabilu. Podoba na vabilih je, morda zaradi časovne stiske in neobveščenosti o naši ideji, da bi bila gradiva poenotena, kmalu dobila pridih strupeno zelene, za katero se še vedno sprašujemo, ali je pomenila subtilen posmeh zelenim kustosom ali ekstremno napredno (nam pa še zelo oddaljeno) oblikovanje. Oblikovalčev argument, da je bila oranžna barva že na prejšnjem vabilu, je bil dovolj, da je spremenil barvo ozadja ilustracije, saj je tako skušal ohraniti obliko in pestrost Škucevih vabil. S svojim dejanjem je sprožil vprašanje, ki še vedno bega – kako daleč lahko oblikovalec posega v tuja, že dodelana dela drugega oblikovalca, v našem primeru ilustratorja, da se kot ustvarjalca vedno našteje le ustvarjalca prvotne podobe, ne pa tudi tistega, ki je podobo z manjšo intervencijo zelo predrugačil. Na koncu je Bašič vabilo popravil, in z njegovim končnim izdelkom smo bili zelo zadovoljni.

Vendar pa – kolesje vsakega sistema zahteva več časa, kot ga je ponavadi na razpolago za izvedbo projekta in tudi pri naši razstavi se je marsikdaj zataknilo. Kljub temu da smo tečajniki opazili napake v besedilu vabila in nanje tudi opozorili, se je zaradi časovne stiske, ki je bila posledica nepreštevne pregledovanja in podajanja besedila z enega na drugi konec šole, zgodilo, da smo na koncu v tisk oddali nepopolno besedilo. In čeprav spoštujemo angažiranost vseh vpletenih, menim, da se je kljub trudu zgodilo, da dela nismo opravili tako, kot bi ga morali. Vsak tiskarski šrot, ki smo ga »spregledali«, kaže na slabe plati našega demokratičnega delovanja. Vendar – šola je šola, in ni boljše lekcije kot tiste, ki izhaja iz lastnih napak.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [12]: Lenka je tako zadnji dan pred razstavo na visoki lestvi fiksirala zaveso s spenjačem, sama sem oblikovala galerijske liste, nekaj jih je pometalo galerijo in pospravljalo, Miha pa se je v nekem trenutku vrgel na tla in dvigal roke kot žalujoča dalmatinska vdova ter tako pokazal, kje se sam počuti še najbolj domače.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [13]: In Denis z avtom.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [14]: Ne glede na spodaj napisano se nam zdi eden najboljših slovenskih grafičnih oblikovalcev; zelo spoštujemo in občudujemo njegovo delo!

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [15]: Zanimiv dogodek v opomin prihodnjim tečajnikom: Februarja smo pridobili sponzorstvo za izdelavo tunela, ki je del instalacije ene izmed umetnic, za nas pa pomemben del transformacije prostora. Sponzor naj bi doniral material in na naše veliko veselje tudi delavca. Velikodušnost je ob obrazložitvi načrta in količine materiala kmalu usahnila, izvajalec je najprej izginil s telefonskega omrežja, in ko smo ga po dobrih dveh tednih priklicali nazaj, ni želel govoriti, dokler mu nismo obljubili vsaj plačila za delavca. Zdelo se nam je primerno, saj so bili stroški za material res visoki, postavljanje pa je bilo med prazniki. Ves čas smo govorili o "nekaj malega", kar je za nas pomenilo 150 evrov, za delavca pa 300 evrov, in ker številke nismo razjasnili takoj, se je zgodilo, da nas je delavec dan pred postavljanjem zaradi prenizke ponudbe pustil na suhem – brez delavca in materiala. Jezni in razočarani smo komaj dobili zamenjavo, ki je bila na našo srečo izredno iznajdljiva in je lahko zbrala ter izdelala delo tik pred zdajci. Vendar za ceno mnogih živcev in kakšne rane na želodcu.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [16]: Škrat.

Celotni čas šolanja je za fotografsko gradivo skrbela ena od študentk, Jasna Jernejšek, ki je končala smer na Srednji šoli za fotografijo in oblikovanje (SŠOF) v Ljubljani. Zdelo se nam je smiselno, da svoje delo nadaljuje tudi pri katalogu. Poskrbela je za fotografsko dokumentacijo procesa postavljanja razstave, srečanj z umetniki, posnetke reprodukcij in portrete umetnikov ter kustosov.

Papir za katalog smo izbrali skupaj z oblikovalcema. Ker smo želeli ohraniti občutek surovosti pri uporabi materialov razstavljenih del tudi pri katalogu, smo se odločili za sivkast olesen papir in karton enake barve za naslovnico.

Pri oddajanju besedil za katalog so bili nekateri izmed nas bolj dosledni in so tekste oddali do roka, medtem ko si je zaradi drugih naš urednik, študent Mihael Kelemina, pulil lase, saj smo s pošiljanjem besedil zavlačevali do zadnjega trenutka. Vsaka zamuda je pomenila pomikanje datumov v časovnici, ki se je oblikovala skupaj z vodstvom šole in smo jo že pred našim zamujanjem večkrat spreminjali. Posledično katalog ni izšel v času razstave, kot je bilo zeleno; kljub temu smo nanj ponosni in predvsem hvaležni, da smo ga s pomočjo sponzorjev sploh lahko izdali.

Umetnost odnosov

Naša skupina, ki je ves čas delovala brez večjih konfliktov, se je tik pred koncem zaradi povečanega pritiska večkrat obnašala napeto, nič nenavadnega ni bilo, da je bilo mogoče v zadnjih dneh zaslediti rahlo zaostritev odnosov, vendar je bila napetost posledica stresa, ki je vplival na vsakega izmed nas, tudi na tiste z več izkušnjami. Demokracija se v zadnjih dneh ni več najbolj obnesla, saj je bilo v poplavi elektronskih sporočil (do petdeset dnevno!) izredno težko slediti vsemu dogajanju, tako se je vsak izmed nas veliko lažje osredotočal na dodeljene naloge, večje zagate pa smo še vedno reševali skupaj. In čeprav je bila nenehna komunikacija z ekipo včasih zelo utrujajoča, je zelo pripomogla k temu, da smo ostali v dobrih odnosih, saj smo na vprašanja skušali odgovoriti vsi, pri večjih nestrinjanjih pa je obveljalo mnenje večine.

Recept za uspeh je bil verjetno ta, da smo se v dveletnem programu bolje spoznali in znali predvideti, kako je treba razporediti vloge glede na sposobnosti in osebnost vsakega posameznika. Vsi v skupini smo se znali uskladiti, in čeprav je znal včasih kdo izmed nas glasneje uveljavljati svoje mnenje, je k dobremu odnosu pripomoglo prav to, da smo znali prisluhniti drug drugemu in upoštevati vsako mnenje, če mu je sledil dober argument. Preko celotnega procesa šolanja smo se privadili skupinskemu delu, izboljšali znanje na področju umetnosti, metodologije, teorije in pridobili najrazličnejša praktična znanja. Izkušnja nam bo nedvomno v pomoč na nadaljnji poti, saj smo nekaj pridobili tudi na samozavesti (zagotovo smo bili ob začetku mnogo bolj negotovi vase prav vsi). Pika na i je bila naša samoiniciativnost, ki ji je botroval prijateljski odnos v skupini – dragocen stranski produkt šolanja. Naši odnosi in posledično uspešen končni rezultat odtehtajo vse neprespene noči, prevelike količine popite kave in živčne vojne, ki so običajne pri realizaciji tovrstnih projektov. Upamo lahko le, da smo z našo razstavo vsaj približno toliko, kot smo dobili, tudi dali – umetnikom, mentorjem in gledalcem. ■

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [17]: hkrati pa smo želeli doseči učinek šik hipsterskega čtiva, s katerim bi se lahko pojavili tudi v diskoteki ali recimo na dogodku the Lovest ter se z njim hvalili pred prijatelji.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [18]: Zaradi časovne stiske pri postavljanju je zmanjkalo časa za tisti pretep ali dva, ki bi se sicer lahko zgodila

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [19]: Nekateri smo bili prepričani, da znamo poleg mnogih drugih sposobnosti voziti tudi kombi, in smo se velikodušno ponudili, da pomagamo prevažati dela umetnikov do galerije. Ko smo blizu Nežine hiše naložili lestene, sem poskušala premagati oster ovinek z vzvratno vožnjo, in medtem ko sem se želela izogniti smetnjakom za embalažo, sem spregledala steber in se vanj zaletela. Moj vozniški ego je splahnel, naša ugodna ponudba za izposojajo pa se je tako povečala še za strošek popravila škode na vratih kombija.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [20]: Nekateri smo po razstavi spali 20 ur (z vmesnimi premori za prehranjevanje), nekateri so zboleli, spet tretji pa so se skrili in le redko vrnili na "mesto zločina".

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [21]: Še posebej tisto o ohranjanju notranjega miru, medtem ko gre res vse popolnoma narobe.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [22]: Sama sem se odločila, da raje odprem farmo sira na Norveškem.

M 4/23/13 12:56 PM

Komentar [23]: Ki jo je verjetno začel in z velikim knock-outom zaključil naš "sponzor" za gradnjo tunela. Hvala, ampak ne hvala gospod bunkelj.

foto / photo: Jasna Jernejšek

Maja Alibegović (1987, Ljubljana) zaključuje študij industrijskega oblikovanja na ALUO v Ljubljani. Leta 2011 je bila na študijski izmenjavi na Švedskem (HDK- Högskolan för Design och Konsthantverk in HFF- Högskolan för fotografi, Göteborg). Njene fotografije so bile nominirane za mednarodno študentsko nagrado Essl Art Award (2011) in dosegle drugo mesto na Emzinovi Fotografiji leta (2011). Je soustanoviteljica kolektiva driskoteka in se aktivno vključuje v klubsko sceno.

Maja Alibegović (1987, Ljubljana) is at the end of her degree in Industrial Design at the Academy of Fine Arts and Design in Ljubljana. In 2011 she spent her final semester at the University of Gothenburg, Sweden, where she attended the *HDK - Högskolan för Design och Konsthantverk* and *HFF - Högskolan för fotografi*. Her photographs were nominated for the *ESSL ART AWARD* in 2011 and she won second place in the *Emzin Photography of the Year 2011 Competition*. She worked as a trend reporter for the renowned Swedish design company *No picnic*, reporting about new trends in her country. She is also co-founder of the *driskoteka* art collective, aiming to create new standards of nightlife.

Nina Skumavc (1986, Jesenice) je diplomirala na oddelku za umetnostno zgodovino na Filozofski Fakulteti v Ljubljani. Od konca srednje šole in med študijem je sodelovala pri arheoloških izkopavanjih, pri restavratorskih delih in z Muzeji Radovljiske občine. Med leti 2007 in 2010 je delala kot prostovoljka pri AKD Izbruh v Kranju, nato pa od leta 2009 do 2011 sodelovala pri ustanovitvi in prostovoljnem delu KUD-a Subart v Kranju. Trenutno sodeluje pri projektu dokumentiranja in ovrednotenja zbirke Galerija Miklova hiša v Ribnici.

Nina Skumavc (1986, Jesenice) graduated in Art History from the Faculty of Arts in Ljubljana. Since high school and during her studies she worked at archaeological excavations, at restoration works and collaborated with the Radovljica Municipality Museums. Between 2007 and 2010 she was a volunteer in the non-profit organization *AKD Izbruh* in Kranj and since 2009, a co-founder of the non-profit organization *KUD Subart* also in Kranj, where she worked until 2011. She is currently collaborating on a project dealing with documentation and evaluation of the Miklova hiša Gallery collection in Ribnica.

SCCA - LJUBLJANA
Zavod za sodobno umetnost

Svet umetnosti, šola za kustose in kritike sodobne umetnosti 2011/2013

Voditeljica šole: Saša Nabergoj

Svetovalka šole: Barbara Borčič

Koordinatorica šole: Simona Žvanut

Spletna stran: <http://www.worldofart.org>

